

SŁOWO WSTĘPNE

„Wychwalajmy mężów sławnych...” (Syr 44,1). To słowa zachęty mędrca Syracha, aby odczytać pochwałę wielkich postaci biblijnego Izraela. Idea *enkomionu* pojawiła się bardzo wcześniej w kulturze europejskiej, jako wyraz wyrażania podziwu i wdzięczności wobec wielkich i sławnych mężów za ich niezwykle czyny. Hymny, mowy pochwalne i żywoty były *pomnikiem trwałszym od spiżu* wystawianym przez potomnych. Przędowali w nich starożytni Grecy i Rzymianie. Pragnienie uwiecznienia *wielkich i podziwu godnych dzieł* miało podwójny wymiar. Po pierwsze, służyło ocaleniu przed zapomnieniem o *sławnych mężach*; po drugie, miało charakter dydaktyczny – pięknie i mądrze opowiedziana historia szlachetnego człowieka stanowiła *słowo zachęty*, aby *pójść jego śladami*. I tak *enkomion* stał się szczególnym gatunkiem literackim, który przetrwał do naszych czasów.

W Stowarzyszeniu Biblistów Polskich od bardzo wielu lat formę tak rozumianego *enkomionu* stanowią księgi pamiątkowe przygotowywane na rocznicę urodzin, choć nie tylko, zasłużonych biblistów. W tym względzie wiodącą rolę odgrywa seria *Ad Multos Annos*, w której ukazało się już kilkanaście tomów. Pochwała i wyraz wdzięczności wobec tego, kto *rzetelnie poznawał* i badał mądrość Słowa Bożego oraz *bez zazdrości przekazywał ją, nie chowając dla siebie jej bogactwa* (por. Mdr 7,13), przybrały formę zbioru artykułów, poprzedzonych biografią i wykazem publikacji jubilatą. Zamieszczane artykuły stanowią podziękowanie składane przez grono przyjaciół i współpracowników, a także studentów, uczniów i wychowanków.

Gloriam praecedit humilitas to *enkomion* dla Księdza Profesora Antoniego Troniny, długoletniego wykładowcy KUL, z racji Jego siedemdziesiątej rocznicy urodzin. Jest to już druga księga pamiątkowa ofiarowana dostojnemu Jubilatowi. Poprzednia – *Ex Oriente Lux. Księga Pamiątkowa dla Księdza Profesora Antoniego Troniny w 65. rocznicę urodzin*, red. W. Chrostowski, AMA, Warszawa: Stowarzyszenie Biblistów Polskich 2010 – ukazała się pięć

lat temu. Obecna jest wyrazem podziękowania za rozwój badań biblijnych i przekazywaną wiedzę oraz uznania za niezwykle pracowitą, która pomimo upływu lat wciąż przybiera na sile. Ta księga jest także wyrazem szacunku wobec pokory Księdza Profesora, która jest wszystkim dobrze znana. Jej tytuł jest *słowem zachęty* do naśladowania Dostojnego Jubilata w każdej z tych cnót.

Rozmiary księgi są imponujące – 44 artykuły przygotowane przez szerokie grono biblistów, teologów i badaczy starożytnego Bliskiego Wschodu, wśród których są zaprzyjaźnione osoby, współpracownicy Instytutu Nauk Biblijnych KUL oraz różnych inicjatyw biblijnych i wydawniczych, a także ci, którzy zawdzięczają Jubilatowi stopnie naukowe i akademickie, w tym także byli doktoranci i studenci. Tematyka artykułów, rzecz znamienna, w większości przypadków wpisuje się w obszar badań i zainteresowań Księdza Profesora, co odzwierciedla wykaz publikacji oraz prowadzone wykłady i wygłaszane referaty. Są więc artykuły z zakresu Starego Testamentu (m.in. badające zagadnienia z Księgi Kapłańskiej, Psalmów i Hioba) oraz Nowego Testamentu (dotyczące m.in. Pierwszego Listu św. Piotra oraz Apokalipsy). Kilka ofiarowanych artykułów dotyczy zagadnień pozabiblijnych, które także były i pozostają pasją Księdza Troniny: Gilgamesz, literatura ugarycka, pisma z Qumran. Pojedyncze przyczynki dotyczą etymologii i filologii biblijnej (np. języka aramejskiego), co stanowi wręcz hobby Profesora.

Bogactwo prezentowanych tematów wyrażonych w artykułach stanowi swoisty kwiatostan spletający się w wieniec honorowy zdobiący głowę Jubilata.

ks. Mariusz Szmajdziński

W liturgiczne wspomnienie św. Antoniego, 2015 r.